



Vilma är med hjälp av GTIN och dess streckkod nyckeln till all den information som sammantaget kopplas till en unik produkt.

Produktinformation viktig för digital informationskedja

Informationsstandard Vilma är nyckeln som ger tillgång till all den information som kan kopplas till en unik produkt och som möjliggör samverkan mellan olika standarder. Därför är Vilma viktig för den fortsatta utvecklingen av BIM. Leverantörer och handelsföretag inom byggsektorn använder redan standarden. Målet är att även få arkitekter, konstruktörer och entreprenörer att använda den.

VILMA ÄR EN SVENSK INFORMATIONSTANDARD för att identifiera och beskriva produkter/objekt samt för att skapa spårbarhet till och inom processerna. Idag är cirka 65 procent av byggsektorns leverantörer knutna till standarden. Branschrådet Vilma, som driver utvecklingsarbetet, siktar nu mot att knyta standarden till BIM.

– Vi har engagerat oss i BIM Alliance för att gå vidare med utvecklingen av Vilma. I vårt nya projekt, som beräknas vara klart 2018, kommer vi att möjliggöra att standarden kan användas fullt ut i det konkreta BIM-arbetet, säger Christer Green på Branschrådet Vilma och den som svarar för det praktiska utvecklingsarbetet.

Branschrådet, som består av en grupp med 19 företag och förbund, konstruerar inte standarden på egen hand utan samarbetar med GS1 (Global Standard 1), en internationell organisation som finns i 150 länder och som tagit över det som tidigare EAN stod för på europeisk nivå. GS1:s artikelnummer kallas GTIN (Global Trade Item Number) och används för att ge artiklar, förpackningar och tjänster unika artikelnummer. Numret kan överföras till en streckkod som enkelt kan skannas.

Vilma är uppdelat i fyra segment eller delprocesser. "Beskriva produkt" (produktinformation, bilder, bilagor, egenskaper) är basen för allt det övriga och grunden för vilmaarbetet.

Nästa segment är "Skapa affär". Här handlar det om att sätta pris på produkten och att göra produktens information

tillgänglig för andra parter som man sedan ska ha en dialog med kring produkten. Nästa steg är Orderflöde.

– Om man har information som beskriver produkten och har tillgängliggjort den så har man i grunden den information som en användare behöver, förutsatt att informationen är transfererad in i något system vilket är vår målsättning. I de meddelanden som sker när man lägger en order för att beställa produkten använder man identifieraren, GTIN, för att säkerställa att allt blir rätt.

Nästa delprocess är "Fysiskt varuflöde". Här är identifieraren omvandlad till en streckkod på den fysiska varan. Mottagaren kan identifiera produkten som är kopplad till GTIN och få information om produkten.

För att kommunicera informationen finns standardiserade meddelanden, som har tagits fram av bland annat föreningen BEAst, och som kan hanteras av branschens aktörer oavsett vilket system som används.

– Allt handlar om att möta slutkundens behov av information. Det är viktigt att se praktisk verklighet som utgångspunkt för de behov som ska tillfredsställas. Vilma är med hjälp av GTIN nyckeln till all den information som sammantaget kopplas till en unik produkt, säger Christer Green och fortsätter:

– Nyckeln i form av GTIN kopplar tillbaka till produktens sidoinformation och sammanhang. Varje enskild produkt måste kunna spåras när man ska bygga eller följa upp det som >>

» är byggt och om man redan från start tillför varje komponent dess identitet blir detta möjligt.

TANKARNA PÅ EN STANDARD FÖR BYGGPRODUKTER väcktes i början av 2000-talet. Sveriges Bygg- & Järnhandlareförbund initierade 2004 bildandet av branschrådet Vilma och två år senare fanns en första version av informationsstandarderna. Att den heter Vilma beror på att Vilma har namnsdag den dag ett namn skulle bestämmas.

Källan till Vilma är leverantörerna, som idag kan vara producent, tillverkare, grossist eller någon som vill sälja en vara vidare. I nästa generation av Vilma kommer enbart tillverkare att vara leverantörer. Att leverantörerna lämnar information på samma sätt är en viktig grundsten och därför krävs att leverantörerna är certifierade.

Mellan 2006 och 2010 använde cirka 40 leverantörer sig av Vilma. I dag är över 260 leverantörer inom byggsektorn certifierade användare av Vilma som omfattar cirka 1,5 miljoner artiklar. Allt finns i en databas hos företaget Finfo som svarar för teknisk och mänsklig validering och samordnar data till varje kund. Finfo garanterar att all information går ograverad från leverantör till kund.

– Vi satsar mycket på utbildning. Många företag är ganska dåligt strukturerade när det gäller att transferera information och alla hittar på egna lösningar. Det är en utmaning framåt att hitta pusselbitar i gränssnitten som gör att informationshanteringen fungerar bättre och att företagen mer och mer standardiserar sina processer. Hela tiden krävs mer och djupare detaljinformation. Varje enskild produkt har olika perspektiv och vissa produkter skulle behöva deklarerats på "nanonivå".

NÄR VILMA STARTADES SKULLE LEVERANTÖREN fylla i fem obligatoriska fält – leverantörens identitet, produktens identitet, namn, enhet och pris. Idag finns 150 fält men räknar man även de fält som rör information som kan nås via Vilma, rör det sig om 500. Framöver kan det handla om väldigt många fler möjliga fält för en produkt. Alla kommer inte att användas men kan komma att behövas för olika varianter och för olika ändamål.

När en arkitekt eller konstruktör bygger upp ett BIM-objekt kan det i slutändan bestå av många olika komponenter som tillsammans bildar en enhet. Vilma bidrar med den informationsmassa som försörjer ett BIM-objekt vilket innebär en kvalitetssäkring.

Objektet kan exakt definieras under projekterings-, bygg- och förvaltningsprocessen. Vilma är nyckeln till att kvalitativt hitta information om de produkter som är levererade och monterade, även när produkten inte längre finns på marknaden.

– Svagheten i alla andra kända sammanhang är att det inte finns något annat existerande nyckelbegrepp som har en internationell täckning. Vilma samverkar med andra standarder för att ge en vidare bild av information om en vara. Standarderna är till för att möjliggöra samverkan mellan olika standarder. Man måste ha rätt nyckel som öppnar alla dörrar. I varje enskild databas och sammanhang gör man saker och ting på sitt sätt, men om alla använder sig av GTIN blir informationen alltid korrekt, säger Christer Green.

BEHOVET AV ATT KUNNA LÄNKA MILJÖASPEKTER till en produkt blir allt större. Därför har Branschrådet Vilma inlett samarbete med Basta, ett miljöbedömningssystem inom branschen som används för att fasa ut farliga ämnen.

En Bastaregistrerad produkt är en garanti för att det inte ingår farliga ämnen. I Bastas databaser registreras en produkt och här behövs GTIN för att säkerställa rätt identitet. I Vilma-databasen finns information om en vara är registrerad i Basta.

Alla parter som handlar en produkt – tillverkare, leverantör, bygghandel, entreprenör, fastighetsägare – har sina egna artikelnummer på produkten för att hålla reda på den i sina system. Men produkten har även ett GTIN som gör det möjligt att koppla tillbaka till huvudinformation om produkten.

– Varje företag har byggt upp ett eget system för hur man sorterar och bygger upp information och dessa system är inte gjorda för att hantera GTIN. Därför försvinner ofta GTIN när en produkt kommer in i företagets interna system och därmed bryts informationskedjan. Men GTIN är en hörnsten som man successivt måste smyga in i alla system och göra till nyckel för alla andra gränssnitt. Vi kan inte förlita oss på lokala lösningar utan här måste programvarutillverkarna bidra.

Ännu återstår en del arbete innan Vilma blir fullt praktiskt användbart i BIM-projektering. Men processen för att nå dit pågår. Det pågående arbetet med anpassning och vidareutveckling av BSAB-systemet ansluter väl till Vilma och skapar stora möjligheter att på ett systematiskt sätt skapa en relation mellan BIM och produktinformation genom livscykeln.

December 2015

Göran Nilsson

KONTAKT:



Christer Green

Projektledare, Branschrådet Vilma

Tfn: 070-530 02 90

E-post: christer.green@branschradet-vilma.se

FAKTA OM BIM ALLIANCE

BIM Alliance Sweden är en ideell förening som arbetar för ett bättre samhällsbyggande genom obrutna informationsflöden i samhällsbyggandets processer. Verksamheten finansieras via avgifter från medlemmarna och arbete av medlemmar som aktivt engageras i nätverk, projekt, workshops och seminarier.

BIM Alliance arbetar för implementering, förvaltning och utveckling av gemensamma öppna standarder, processer, arbetsmetoder och verktyg, med målet att bästa möjliga IT-hjälpmiddel och öppna standarder utnyttjas för att stimulera effektiva processer inom samhällsbyggandet.

BIM Alliance startade i januari 2014 genom sammanslagning av de tidigare föreningarna OpenBIM, fi2 Förvaltningsinformation och buldingSMART Sweden.

BIM Alliance

Drottninggatan 33

111 51 Stockholm

Tfn: 070-645 16 40

Webb: www.bimalliance.se